

А. О. Ткаченко

Левада Олександр Степанович

ЛЕВАДА Олександр Степанович (справж. – Косяк; 13(26). 11. 1909, с. Кривчунка Таращан. пов. Київ. губ., нині Жашків. р-ну Черкас. обл. – 16. 12. 1995, Київ) – письменник, драматург, кіносценарист. Батько [О. Левади](#). Член СПУ (1936). Державна премія України ім. Т. Шевченка (1971). Учасник 2-ї світової війни. Державні та бойові нагороди СРСР. Навч. у Вінн. пед. інституті (1933–36). У 1936 заарешт. за доносом, однак через рік звільнений. Учителював, був дир. музею М. Коцюбинського у Вінниці, військ. кор., заст. міністра кінематографії (1951–53), культури (1953–55) УРСР, 1-м заступник голови Держкіно УРСР (1966–71). Дебютував повістю «Гомін лісів Таращанських» (1929). Автор поеми «Микола Чернишевський» (1939), зб. віршів «Поезія» (1941), «Березень–жовтень» (1975), «Що з тобою сталось, Україно?» (1994), кн. нарисів і памфлетів «Плач полонянок» (1943), «Балканський щоденник. Записки фронтового літератора» (1946), роману «Південний захід» (1948–50, спільно з Іваном Ле), кн. критики і публіцистики «Письменник і доба» (1976), спогадів «Від серця до серця» (1986), а також творів автобіогр. характеру – повістей «Повість про ранній ранок» (1979) та «Ріки невпинна течія» (1984), роману «Два кольори» (1990; усі – Київ). Творчості Л. разом із реаліст. тенденціями притаманні риси романтизму та символізму. Написав комедії «Ой у полі нивка» (1939, у співавт. з Л. Грохою), «Марія» (1951), «Серця і долари» (1956); драми «Камо» (1941), «Шлях на Україну» (1946), «Під зорями Балканськими» (1947), «Здрастуй, Прип'ять!» (1973), «Перстень з діамантом» (1976); трагедії «Фауст і смерть» (1960), «Гроза над Гавайями» (1963); лібрето опери «Арсенал» (1960, у співавт. з А. Малишком). За окремими з них створ. однойм. телефільми. За сценаріями Л. поставлені х/ф «Правда» (1957, за п'єсою О. Корнійчука, реж. В. Добровольський, І. Шмарук), «Кінець Чирви-Козиря» (1958, реж. В. Лапокниш), «Українська рапсодія» (1960, реж. С. Параджанов),

«Слово про Ванду Василевську» (1965, реж. М. Мельников), «Берег надії» (1967, реж. М. Вінграновський), «Родина Коцюбинських» (1970, реж. Т. Левчук; усі – Київ. кіностудія худож. фільмів ім. О. Довженка), «Ескадра повертає на захід» (1966, реж. М. Вінграновський та М. Білинський, який був співавтором сценарію; Одес. кіностудія худож. фільмів). Низку творів Л. перекладено рос., узб., вірм., болгар., словац., польс., іспан. мовами. Його ім'ям названо заг.-осв. школу у с. Лук'янівка Таращан. р-ну [Київ. обл.](#), у якій він навчався.

Основні твори

Драми і комедії. 1967; Кіноповісті. 1977; Твори: У 4 т. 1979–80 (усі – Київ); рос. перекл. – Пьеси. 1971; Фауст и смерть. 1978; Реки неударжимого теченья. 1984 (усі – Москва).

Рекомендована література

1. Давидова І. Шукання і звершення. Драматургія О. Левади на сцені. 1970;
2. Її ж. Позиція митця. 1979 (обидві – Київ).

Покликання на статтю:

Левада Олександр Степанович / А. О. Ткаченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-53638>

2001-2023 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).